

Vitboken om laxfisket i Torne älv Del 2

2008-03-09

Inskannade utdrag från Årsboken 1969 utgiven av Norrbottens Museum.
Laxfiske i Tornedalen av John Granlund.

Jag har tagit mig friheten att publicera delar av detta material i förhoppningen om att det är lättare för statliga tjänstemän att förstå våra krav 'Avstå från regala laxfisket i Torneälven', en månghundraårig statlig ockupation av de rikaste laxfiskeställena.

Denna ockupation kvarstår ännu 2008 och synliggörs vid arbetena med den nya gränsälvsöverenskommelsen som ska ersätta den från 1971.

Man har under årens lopp ockuperat dragrodd och fiske med spö, en konfiskation i smyg, en makalös statlig utvidgning av det kungliga regalet som i sig har diskuterats i århundraden.

Utredningen visa på konsekvenserna av statens laxpolitik.

Laxnedgången efter andra världskriget berodde på en naturlig nedgång och huvudsakligen på att industrifisket startade i Östersjön. Den försämrade laxtillgången gjorde det olönsamt att montera pator och bedriva notfiske i större skala. Det var då enkelt att förbjuda patfisket helt och hållet och protesterna uteblev av naturliga skäl. Man tillät begränsat notfiske av skäl som jag tror var rent juridiska och att viss tveksamhet rådde i riksdagskorridorerna.

Kopieringar ur Norrbotten 1969 Laxfiske i Torneälven kan beställas från Norrbottens museum Luleå

Samfundet Tornedalsflaggan

Personligen ansvarig för denna inskanning och publikation

2008-03-09 Herbert Wirlöf

Inskannat

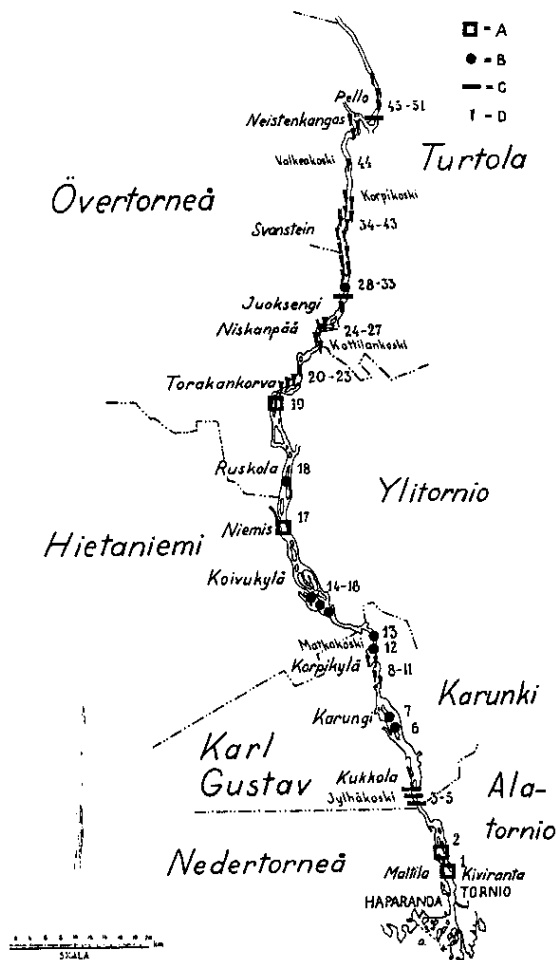
Materialet till denna studie har inhämtats under flera undersökningsresor, den längsta och mest ingående åren 1947 och 1948 i samverkan med konstnären Olle Homman, Nordiska museet, nuvarande ledamoten av Finlands akademi professor Kustaa Vilkuna, professor Ruben Niivi m. fl.

Samtliga fotografier har tagits av fru Ingalill Granlund. Kartorna över Torne älvs fisken är ritade av fröken Ingrid Vallin och kollationerade av Ingalill Granlund på grundval av material, som ställts till förfogande av fiskeriintendenten i övre norra distriktet Ingemar Sörensen, och D. Wikström vid Lantbruksstyrelsen i Helsingfors. "Fördelnings Längd öfver Torneå Elfs Regala Laxfiske" rörande perioden 1792---1891 har ställts till förfogande av dr A. Outakoski, arkivarie vid Länsarkivet i Uleåborg, Finland.

Slut på inskanningen

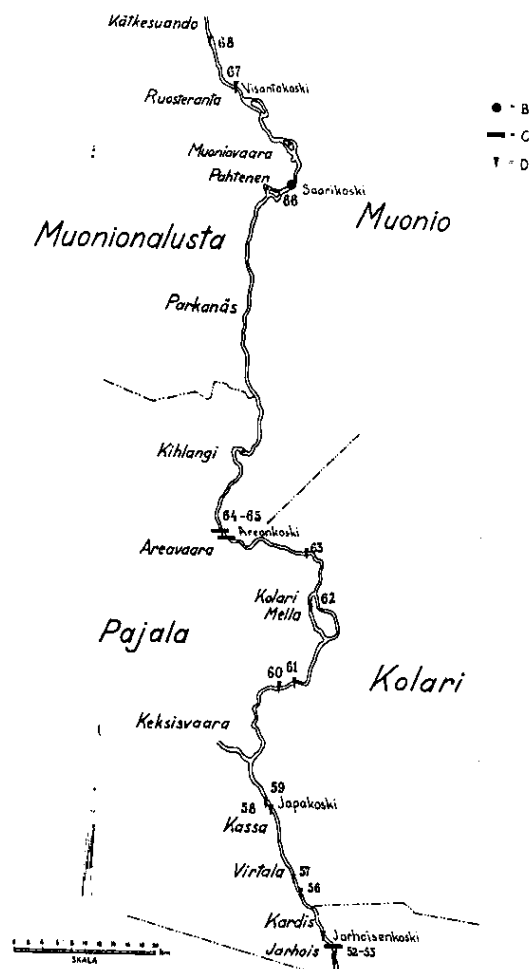
Inskannat från Årsbok 1969 Norrbottens Museum

Karta 1 och 2. De svenska laxfiskena i Torne älv 1948. A=karsinapata, B=laxnor, C=strandpata, D=mockapata, a=fiskegräns i skärgården utanför Torne älvs mynning: en linje dragen från södra stranden till mynningen av Salmisviken över den sydligaste punkten på öarna Kraaseli och Tirro och nordvästra udden av Sellön till sydvästra spetsen av Björkön.

Karta 1. Nedertorneå: 1 A Kiviranta pata, 2 B Sumisaari pata, ägd av bönder i Maitila, Nedre Vojakkala och Övre Vojakkala byar, samt i de finska byarna i Kiviranta, Ala-Vojakkala och Yli-Vojakkala; Karl Gustav: Kukhola by: 3 C Niskanpää pata, 4 C Koreakivi pata, 5 C Kentänkörva pata, 6-7 B Karungi not ägd av bönder i de svenska och finska byarna Karungi, Korpikylä by, 8 D Kiviniemi laxpata, 9 D Nikkarinkörva, 10 D Vuolikainen, 11 D Tuohelahti eller Mellanlahti, 12 B Tuohes kölnot, 13 B nedre delen av Matkakoski; Hietaniemi: 14 B Virsaniemi, 15 B Puittamonsaari, 16 B Bockholmen ägd av bönder i Virtsaniemi, Pääkiiä, Koivukylä och i de finska byarna Kainuunkylä, Armassaari, 17 A Varto pata, ägd av bönder i Matarangi, Haapakylä, Kuivakangas byar och i de finska byarna Näkki, Kuivakangas och Kaujaranta; Torakankorva by: 20 D Nivaranta pata (Juusopata), 21 D Kallioniemi, 22 D Heikkiseniitty, 23 D Koivuniemi; Juoksengi by: 24 D Tuokuskari pata, Niska, 25 D Niska pata i Kattilankoski, 26 D Laurinemi pata, Niskanpää, 27 D Niemi udde, 28 D Hietaniemi; 29 C Tavolanniemi pata, 30 B Panssihöke not, 31 D Nivarsaari Övre pata, 32 D Nivaranta pata, 33 D Kullukörva pata; Svansteins by: 34 D Bikkä pata vid Nivarsanta, 35 D Rägängspatan (Turtolanniiva), 36 D Mäntälahti pata, 37 D Kuisniemi pata vid Pääkiiä nr 1, 38 D Westerbergs uddes pata, 39 D Vasäkkäns nybygge, 40 D Kösöpatan (Muhänen), 41 D Kuittaniemi pata, 42 D Rppö (Korpikoski), 43 D Patoniemi pata; Pello by: 44 D Suojuskivkörva pata, 45 D Hiltvaskoski pata, Neistenkangas, 46 D Alansyväkoste (nedre Syväkoste), 47 D Övre Lampsnäva, 48 C Poltsenjouna, Lampsnäva strand, 49 D Isokivi pata (Haapalahti nr II strand), 50 D Väkevänsäva, 51 D Teikonemi pata.

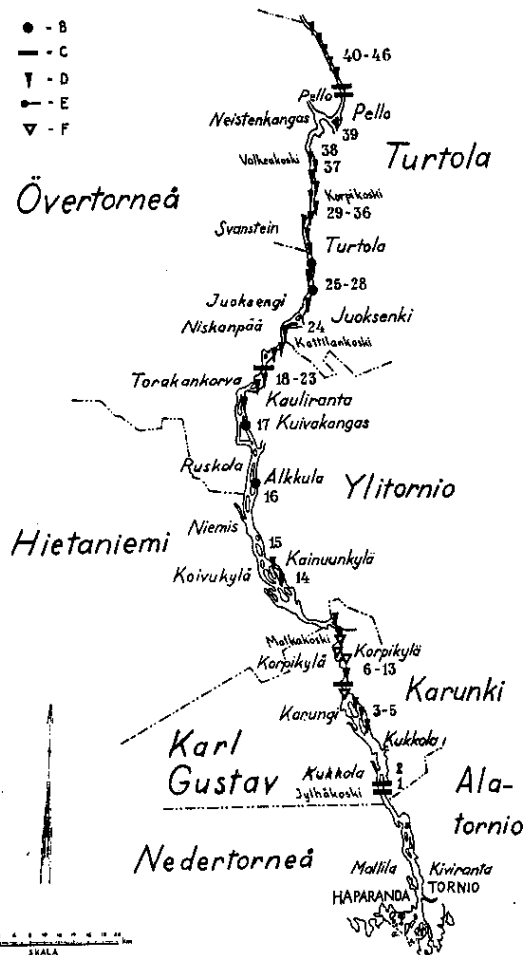
Karta 1 och 2. De svenska laxfiskena i Torne älv 1948. A=karsinapata, B=laxnot, C=strandpata, D=mockapata, a=fiskegräns i skärgården utanför Torne älvs mynning: en linje dragen från södra stranden till mynningen av Salmisviken över den sydligaste punkten på öarna Kraaseli och Tirro och nordvästra udden av Sellön till sydvästra spetsen av Björkö.

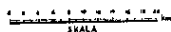
168

Karta 2. *Pajala*: Jarhois by: 52 D Karsikkoniemi pata, 53 D Taipalensuo, 54 C Niskakorva pata (Hammarstedts gård), 55 D Jarhoisenojansuu pata, 58 D Jaapakoski pata, 59 D Utmockan; Kardis by: 56 D Bomminniemi, 57 D Torrissen pata; Kieksiesvaara by: 60 D Tilliniemi pata, 61 C Kieksiesniva pata; Kolari by: 62 D Patokorva; Areavaara by: 63 D Kanpinkorva pata (Kuokks pata), 64-65 C Areavaara pata (Areasaari); Muonionalusta kapell: 66 B Pahtenen laxnot, Muoniovaara, 67 D Alasenkorvan pata, Ylinen Visanto, Ruosteranta, 68 D Paskakarinen pata, Kätkesuoando, Muodoslombolo.

Karta 3 och 4. Finska laxfisken i Torne älv. B=laxnot, C=strandpata, D=strandpata med mockapata (potku), E=håvfiske, F=fasta staknät, a=fiskegräns i skärgården utanför Torne älvs mynning; en linje dragen från södra stranden av Salmisvikens mynning, över de sydligaste uddarna av öarna Kraaseli och Tirro och nordvästra udden av Sellön till sydvästra udden av Björkön.

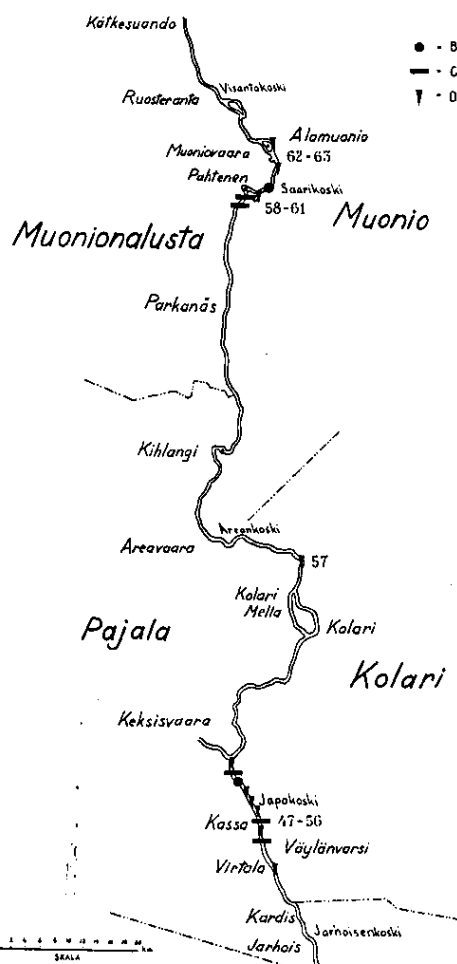
Se också
text karta 4

167

Karunki: Kukkola by: 1 C Paasin pata, 2 C Niska pata; Karunki by: 3 D Koivu-
saaren pata, 4 D Kaartiskoniemen pata, 5 D Pelttarinsaaren pata; Korpikylä
by: 6 F Potkukorva, 7 C Vanhanpihan pata, 8 D Rantaojanperän pata, 9 F
Kallioisenniemen verkkopaikka, 10 F Selkäsaaren länsipuolen verkkopaikka,
11 F Maasaaren verkkopaikka, 12 E Vonkänniskan lippopaikka, 13 D Saaruan
pata; **Ylitornio:** Kainuunkylä by: 14 D Aatunkorvan pata, 15 D Jalkosenkoste-
en pata; Alkkula by: 16 B Karjusaaren nuotta-apaja; Kuivakangas by: 17 B Kär-
vännin kulleapajat; Kauliranta by: 18 D Latolahden pata, 19 D Nivan pata, 20
D Käijämikon pata, 21 C Nivanniskan pata, 22 D Koskenalustan pata, 23 D
Juuttieniemen pata; **Turtola:** Juoksengi by: 24 D Koskenvälin pata, 25 D Yliojan

Karta 3 och 4. Finska laxfisken i Torne älv. B=laxnot, C=strandpata, D=strandpata med mockapata (pötku), E=håvfiske, F=fasta staknät, a=fiskegräns i skärgården utanför Torne älvs mynning; en linje dragen från södra stranden av Salmisvikens mynning, över de sydligaste uddarna av öarna Kraaseli och Tirro och nordvästra udden av Sellön till sydvästra udden av Björkö.

Se också text
Karta 3

pata, 26 B Syväniemen apaja, 27 D Alimmaisens Karpinniemen eli Niemen pata, 28 B Paamaselän kulleapaja; Turtola by: 29 D Taipaleen pata, 30 D Matinahon pata, 31 D Holman pata, 32 D Alakorvan pata, 33 D Kitkan pata, 34 D Pirtinperän pata, 35 D Lauvinojan pata, 36 D Ruhaniemen pata; Pello by: 37 D Hiiri-ojan pata, 38 D Valkeakoskenkorvan niskapata, 39 D Puraisenrannan pata, 40 C Kirakanalustan pata, 41 C Kirakanniskan alempipata, 42 D Kirakanniskan ylempipata, 43 D Myllyojan suun pata, 44 D Teikojoensuun pata, 45 D Palon pata, 46 D Kaartisennivan niskapata el. Ylinen pata; Kolarin Väylänvarsi by: 47 D Lapinlahden niemipata, 48 C Alasenkorvan pata, 49 D Niskan pata, 50 C Karisaaren pata, 51 D Äijän kosteen pata, 52 D Jaapakallion pata, 53 D Hytinkorvan pata, 54 B Pahtaniemenalustan apaja, 55 C Yrjänänkorvan pata, 56 D Maijankorvan pata; Kolarin by: 57 D Halingtonkosteen pata; Muonio: Alamuonio by: 58 C Soutusuvannon pata, 59 C Soutukorvan pata, 60 D Pakajoensuun pata, 61 B Pahtosensuvannon kulturevetopaikka, 62 D Harmajaojansuun pata, 63 D Kivisaaren pata.